

ISBN: 978-975-2482-96-8

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

Ketebe Yayınları: 55

Biyografi

Editör

Cankat Kaplan

Kapak

Harun Tan

Düzeltili

Cihan Aldık

Mizanpaj

Nilgün Sönmez

1. BASKI

Temmuz 2018
İstanbul

ketebe.com

Ketebe Yayınları

Sertifika No. 34989

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1

Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2 - 34310

Haramidere - Avcılar / İstanbul

Sertifika No: 12026

Tel: 212.412 17 00

© Orijinal adı *Ibn Khaldun, Life and Times* olan bu kitabın Türkiye'de tüm yayın hakları AnatoliaLit Telif Hakları Ajansı ile yapılan Telif Sözleşmesi gereği Edinburgh University Press'ten satın alınmıştır ve Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.

İbn Haldun

Hayatı ve Dönemi

ALLEN JAMES FROMHERZ

ÇEVİRMEN
YUSUF SELMAN İNANÇ

KETEBE

Allen James Fromherz

Georgia State Üniversitesi'nde tarih profesörü ve aynı üniversitenin Ortadoğu Çalışmaları Merkezi'nin yöneticiliğini yapmaktadır. 2002'de Dartmouth College'dan en yüksek dereceyle mezun oldu ve doktorasını 2006 senesinde İskoçya'daki St. Andrews Üniversitesi'nde Ortaçağ İslam Tarihi alanında yaptı. Yazarın İbn Haldun biyografisi dışında *The Almohads* (IB Tauris, 2012), *Qatar* (Georgetown University Press, 2016) ve *The Near West* (Edinburgh, 2016) isimli üç telifi daha bulunmaktadır.

Yusuf Selman İnanç

1989 senesinde Fatih'te doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Londra'ya giderek SOAS'ta yüksek lisans eğitimini tamamladı. Serbest gazeteci olarak çalışan tercümanın yayımlanmış başka tercümeleri de bulunmaktadır., İnanç'ın şimdiye kadar *Abdülhamid'in Dış Politikası, Düvel-i Muazzama Karşısında Osmanlı* (Kronik Kitap, 2018), *Büyük Savaşın Kara Kutusu II. Abdülhamid'den I. Dünya Savaşı'na Osmanlı Silah Pazarının Perde Arkası* (Kronik Kitap, 2018) ve *Son Mekke Emiri Şerif Ali Haydar Paşa Anlatıyor Osmanlı Arabistan'ı Nasıl Kaybetti* (Kronik Kitap, 2018) isimli üç tercümesi yayınlanmıştır.

İçindekiler

Teşekkür ve Takdim	7
Tarih Cetveli.....	9
Kısaltmalar	14
BÖLÜM 1	
TARİHÇİ TARİHLE KARŞILAŞIYOR.....	15
BÖLÜM 2	
GENÇLİĞİ	71
BÖLÜM 3	
DEVLET ADAMLIĞI	101
BÖLÜM 4	
MISIR	155
BÖLÜM 5	
İBN HALDUN'UN YÖNTEMİ	181
BÖLÜM 6	
MODERNİTE	235
BÖLÜM 7	
İBN HALDUN OLMAK ÜZERİNE.....	261
Dizin.....	289

Teşekkür ve Takdim

İbn Haldun'un otobiyografisinde hocalarının isimleri uzun bir yer kaplamaktadır. Her bir hocası için yazmış olduğu ayrıntılı kısa biyografiler on dördüncü asırda yaşamış olan bu Kuzey Afrikalı âlim için ilmin büyük ölçüde şahsi çabayla elde edildiğini göstermektedir. Yirmi birinci asrın âlimleri, hocalarının dizinin dibinde oturarak bizzat ilim tahsil eden İbn Haldun'un aksine, daha ziyade Google'a, e-mail'e ve jstor.org'a mecburlar gibi durmaktadır. Yine de, çok az kimseye nasip olsa da, ilmi münazara ve mülahazalara ve geleneksel manada bir hocalığa halen rastlanılabilmektedir. Ben de kendisini şanslı addetmesi gerekenler arasındayım zira Tarih ve Ortadoğu Çalışmaları bölümlerinde çok sayıda hocadan istifade etme şansı buldum.

Beni İbn Haldun'un *Mukaddime*'si ile ilk tanıştıran Dartmouth College'deki Profesör Gene Garthwaite'dir. O esnada ben antik dönem tarihi çalışıyordum ama Gene'in müdahalesi olmasa hayatuma bir yatırım bankacısı olarak devam ediyor olabilirdim. Aynı şekilde Dartmouth'dan Profesör Dale Eickelman ve Profesör Kevin Reinhart kendileriyle irtibatımı devam ettirmeme ve tavsiyelerinden yararlanmama müsaade

ettiler. 2003 senesinde Fulbright Araştırma Bursu alarak Fas'a gitmem sonucu ortaçağ Kuzey Afrika'sına ciddi manada ilgi duymaya başladım. Dünyanın önde gelen İbn Haldun uzmanlarından Profesör Abdesselam Cheddadi ile de bu esnada tanıştım. İskoçya'daki St. Andrews Üniversitesi'nde doktora yaparken, 2003 ilâ 2006 yılları arasında, danışmanım Profesör Hugh Kennedy teoriyi titizlikle nasıl tatbik edeceğimi öğretti ve asli kaynaklara yoğunlaşmamı sağladı. St. Andrews Üniversitesi'nin Ortadoğu Çalışmaları bölümündeki Robert Hoyland ile Ali al Ansari de benzer bir biçimde araştırmamı yeni ve disiplinlerarası bir noktaya taşımam için teşvik ettiler. İbn Haldun'u bir milliyetçi sembol olarak ele aldığım araştırmam Tunus'ta yer alan American Institute of Maghribi Studies (AIMS) tarafından fonlandı. AIMS'in müdürü, arkadaşım ve meslektaşım, Larry Michalak'ın büyük yardımları dokundu. Ayrıca Georgia State Üniversitesi Tarih Bölümü'nden de bir yaz bursu aldım. Georgia State Üniversitesi'ndeki meslektaşlarım İbn Haldun'un içinde yaşamış olduğu dünya sistemini ve on dördüncü asırdaki durumu daha ilmi bir biçimde yazmam için bana destek oldular. Araştırma asistanım Edwin Bevens yorulmak bilmeksizin, vazife sınırları dahilinde olmamasına rağmen her türlü yardımı sağladı. Ailem, annem Robin ve babam Allen, kız kardeşlerim Amy ve Becky bu kitabı yazarken hem teşvik ettiler hem destek verdiler.,

Tarih Cetveli

Erken Sekizinci Asır: Haldun ailesi Güney Arabistan'dan Kurtuba, İşbiliyye ve Granada civarındaki Carmona şehrine gider. Daha sonra Carmona'dan İşbiliyye'ye taşınırlar.

Geç Dokuzuncu Asır: İbn Haldun'un dedesi Kureyb Emevi emirine başkaldırarak İşbiliyye'de özerk bir yönetim kurar. Kureyb 899'da öldürülür.

On Birinci Asrın Ortaları: Haldun ailesi İşbiliyye'deki eski nüfuzlarına yeniden kavuşurlar. Diğer nüfuzlu ailelerle birlikte şehrin tüm siyasi faaliyetlerinin kontrolünü ele geçirirler.

1057-8 : Meşhur âlimlerden Ebû Müslim İbn Haldun İşbiliyye'de vefat eder.

1230 : İbn Haldun'un dedelerinden birisinin bir cariyesinin Tunus'taki Hafsi hanedanına gelin gönderilmesi sayesinde iki aile arasında asırlarca sürecektir bir akrabalık bağı husule gelir.

1230'lar : Hristiyan orduların Endülüs ve İşbiliyye civarını gittikçe kapana sıkıştırması sonucu Haldun ailesi Kuzey Afrika'ya gider.